

Η ΤΕΤΑΡΤΗ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗΔΟΝΙ 451*

32. Οὕτω συσκευασθέντος τοῦ προγράμματος τῆς Συνόδου, ἀπελύθη τῇ 30 Μαρτίου τοῦ 448 τὸ εἰς αὐτὴν καλοῦν τοὺς προέδρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν διοικήσεων βασιλικὸν διάταγμα: «Αὐτοκράτορες, καίσαρες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντινιανός, νικηταί, τροπαιοῦχοι, μέγιστοι, αἰσεβαστοί, αὐγουστοί-Διοσκόρω. Ἐπασί δῆλον καθέστηκεν ὅτι περὶ ἡ τῆς ἡμετέρας πολιτείας κατάστασις καὶ πάντα τὰ ἀνθρώπινα τῇ περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείᾳ συνέχεται τε καὶ κρατύνεται, καὶ τοῦ κρείττονος εὐμενοῦς τυγχάνοντος δεξιῶς καὶ κατὰ γνώμην προβαίνειν πέφυκε καὶ διοικεῖσθαι τὰ πράγματα. Βασιλεύειν τοίνυν παρὰ τῆς θείας τυχόντες προνοίας, τῆς τῶν ὑπηκόων εὐσεβείας τε καὶ εὐπραγίας ἀναγκαίως πλείστην ὄσση φροντίδα ποιούμεθα, ὥστε καὶ τὴν ἀληθῆ ἑθνησκείαν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς πολιτείαν τῇ περὶ τὸ κρεῖττον εἰλικρινεῖ θεραπείᾳ τε καὶ εὐσεβείᾳ συγκροτουμένας ἐκλάμπειν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος τοίνυν ἀνακυψάσης ἑξαίφνης ἀμφιβολίας τινὸς εἰς τὴν περὶ τοῦ καθολικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ δόγματος τῆς ἡμετέρας ὀρθοδόξου πίστεως παραφυλακὴν, ἥτις, ὡς εἰκός, διαφόροις ἐγνοίαις ἀνθ' ἑλκουσα διαταράττει καὶ συγχεῖ τὰς τῶν ἀνθρώπων αἰσθήσεις τε καὶ ψυχάς, οὐκ ἀνεκτὸν νομίσαντες τὸ τοιοῦτον ἀτόπημα παριδεῖν, ὡς ἂν μὴ τοῦτο προαφθὲν εἰς ὕβριν αὐτοῦ τοῦ κρείττονος ἀνατρέχειν δόξειε, ἐθεσπίσαμεν κατὰ ταυτὸ συνελθόντων ὁσιωτάτων καὶ θεοφιλεστάτων ἀνδρῶν. οἷς πλείστος εὐσεβείας τε καὶ τῆς ὀρθοδόξου καὶ ἀληθινῆς πίστεως λόγος καθέστηκεν, πᾶσαν μὲν τὴν τοιαύτην, ἀκριβοῦς ζητήσεως προτεθείσης, διαλυθῆναι ματαιῶν ἀμφισβήτησιν, τὴν δὲ ἀληθινὴν καὶ τῷ Θεῷ φίλην, τουτέστι τὴν ὀρθόδοξον, κρατυνθῆναι πίστιν. Καὶ ἡ σὴ τοιγαροῦν ὁσιότης προσλαβοῦσα σὺν ἑαυτῇ δέκα μὲν εὐλαβεστάτους τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν διοίκησιν μητροπολίτας, ἑτέρους δὲ δέκα ὁσιωτάτους ἐπισκόπους, λόγῳ τε καὶ βίου κεκοσμημένους ὀρθότητι, καὶ τῆς ἀπλανοῦς καὶ ἀληθοῦς πίστεως εἰδήσει τε καὶ διδασκαλίᾳ παρὰ πᾶσιν ἐκλάμποντας, ταῖς πλησίον καλένδαις αὐγοῦσαις τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν τῆς Ἀσίας καταλαβεῖν ἀνυπερόθετως σπουδάσει... Θεοδώρητον μέντοι τὸν ἐπίσκοπον τῆς Κύρου πόλεως, ὃν ἤδη ἐκελεύσαμεν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ μόνη ἐκκλησίᾳ σχολάζειν, θε-

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τόμου σ. 356.

σπίζομεν μὴ πρότερον ἔλθειν εἰς τὴν ἁγίαν Σύνοδον, ἐὰν μὴ πάσῃ τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ συνελθούσῃ δόξῃ καὶ αὐτὸν παραγενέσθαι καὶ κοινὸν γενέσθαι τῆς αὐτῆς ἁγ. Συνόδου. Εἰ δὲ περὶ αὐτοῦ διχονοία τις ἀνακύψει, χωρὶς αὐτοῦ τὴν ἁγίαν Σύνοδον συνελθεῖν καὶ τυπῶσαι τὰ κελευσθέντα προστάττομεν!». Κατὰ σημείωσιν τῶν Πρακτικῶν, ταυτόσημον προσκλητήριον «ἐγράφη καὶ τοῖς ἄλλοις εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις, ὥστε παραγενέσθαι εἰς τὴν Σύνοδον». Καὶ αὕτη μὲν ἡ γενικὴ ἐγκύκλιος πρὸς τὴν ἀνωτέραν ἱεραρχίαν περὶ τῆς αἰτίας καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς συγκαλουμένης Συνόδου οὐδὲν λέγει συγκεκριμένον. Ὅτε ὅμως κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Πάσχι αἱ πρὸς τὸν Φλαβιανὸν σχέσεις τῆς αὐτῆς ἀπέβησαν δξύταται² καὶ ἀπεφασίσθη ὀριστικῶς καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας ἡ καταδίκη αὐτοῦ, αἱ ὁδηγίαι τοῦ Θεοδοσίου ἔγιναν ἐκδηλότερον ἐχθρικαί κατὰ τοῦ πατριάρχου, εἰς ὃν ἐπιρρίπτεται πᾶσα ἡ ἐνοχὴ καὶ ἡ εὐθύνη διὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν σάλον τὸν ἀπὸ τινῶν μηνῶν συνταράσσοντα τὸ κράτος. Οὕτως ἐν τῷ πρὸς τὴν ἐν Ἐφέσῳ συγκαλουμένην Σύνοδον διατάγματι ὁ Βασιλεὺς ἔγραψε: «Ἐβουλόμεθα μὲν ἕξω πάσης ταραχῆς τὰς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας καθεστάναι (διότι τοῦτο εἶνε τὸ συμφέρον τοῦ κράτους). Ἐπειδὴ δὲ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Φλαβιανὸς τινὰ περὶ τῆς ἁγίας πίστεως ἀνακινεῖν ἐβούλετο πρὸς τὸν εὐλαβεστάτον ἀρχιμανδριτὴν Εὐτυχῆ, καὶ κριτήριον συναγωγῶν τινὰ πρᾶττειν ἤρξατο, ἡμεῖς μὲν πολλακίς ἀποστείλαντες πρὸς τὸν αὐτὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον ἐβουλήθημεν ἀναστεῖλαι τὴν κινουμένην ταραχὴν, πεπεισμένοι ἄρκεῖν ἡμῖν τὴν παραδοθεῖσαν παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὀρθόδοξον πίστιν, ἣν καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσῳ ἐβεβαίωσεν. Ἐπειδὴ δὲ πολλαχοῦ (γρ. πολλαχῆ) ἡμῶν δυσωπούντων τὸν αὐτὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον ἀποστῆναι τῆς τοιαύτης ζητήσεως, ὥστε μὴ τοῦτο αἴτιον γενέσθαι θορύβου πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, οὐκ ἠνέχετο, ἐννοήσαντες ὅτι περ οὐκ ἔστιν ἀσφαλὲς παρεκτὸς τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου καὶ τῶν ἀπανταχοῦ πρωτεύοντων τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ἐκκλησιῶν τοιαύτην ζήτησιν περὶ τῆς πίστεως ἀνακινήσθαι, ἀναγκαῖον ἐνομίσασμεν συνελθεῖν τὴν ὑμετέραν ἀγιωσύνην, ὥστε ὑμᾶς τὰ πεπραγμένα ἐνταῦθα καταμαθόν-

1. Mansi VIc. 588 καὶ Schwartz II, 1, 1. p. 68—69. Πιθανῶς ἡ περὶ Θεοδορητοῦ πληροφορία, ἀμέσως ἐνδιαφέρουσα τὸν Διόσκορον, δὲν προσετίθητο εἰς τὰς πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπισκόπους προσκλήσεις.

2. Βλ. ἀνωτ. § 20.

τας καὶ τὴν κινήθεισαν ζήτησιν, πᾶσαν μὲν διαβολικὴν ἐκκόψαι ὄζιζαν καὶ τοὺς τὴν τοῦ ἄσεβοῦς Νεστορίου βλασφημίαν ζηλοῦντας ἢ συγκροτοῦντας ἐκ τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐκβαλεῖν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν βεβαίαν καὶ ἀσάλευτον τυπῶσαι παραφυλαχθῆναι...»¹. Ἐν δευτέρῳ δ' ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Διόσκορον, ἀνακοινῶν ὅτι ὀριστικῶς ἀπηγόρευσεν εἰς τὸν Θεοδώρητον νὰ παραστῇ εἰς τὴν Σύνοδον, ὁ Θεοδόσιος ἐπιλέγει «ἐπειδὴ δὲ ἐνδέχεται τινος τῶν τὰ Νεστορίου φρονούντων ἐπιχειρῆσαι σπουδὴν αὐτῷ συνεισενεγκεῖν εἰς τὸ ἐκ παντὸς τρόπου εἰς τὴν ἁγίαν παραγενέσθαι σύνοδον, δῆλον ποιούμεν τῇ σῇ θεοσεβείᾳ καὶ πάσῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ὅτι περ ἡμεῖς ἐπόμενοι τοῖς κανόσι τῶν ἁγίων πατέρων, οὐ μόνον ἕνεκα Θεοδώρητου, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πάντων, τῶν ἀνηκόντων τῇ νῦν συναθροισζομένη ἁγίᾳ συνόδῳ τὴν αὐθεντίαν καὶ τὰ πρωτεῖα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ παρέχομεν, ἐπιστάμενοι ἀκριβῶς ὡς καὶ ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος καὶ ὁ θεοσεβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Θαλάσσιος καὶ πᾶς τοιοῦτος θεομὸς τῆς Ὁρθοδοξίας ἐραστῆς καὶ ζηλωτῆς ὁμογνώμονες ἔσονται τῇ σῇ ἁγιωσύνῃ, ἐκλαμπύσει, διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν, ἐπὶ τε τῇ τοῦ βίου σεμνότητι καὶ τῇ ὀρθοτάτῃ πίστει. Τοὺς γὰρ κατὰ τι προσθήκη τινὰ ἢ μείωσιν τῶν ἐκτεθέντων περὶ πίστεως τῶν ἁγίων τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Ἐφέσῳ ἐπιχειρήσαντας εἰπεῖν οὐδεμίαν παντελῶς παρρησίαν ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἔχειν ἀνεχόμεθα, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν εἶναι κρίσιν βουλόμεθα, ἐπειδὴ καὶ τούτου ἕνεκα καὶ νῦν τὴν ἁγίαν Σύνοδον συγκροτηθῆναι διευτυλώσαμεν»². Ὁμοίᾳ ἐπιστολῇ ἐγράφη καὶ πρὸς τὸν Ἰουβενάλιον³. Κατάδηλον ἐκ τῶν ἀνωτέρω παρατιθεμένων ὅτι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς Συνόδου, ἢ ἄνευ δηλ. κατηγορίας καὶ ἀπολογίας ἢ συζητήσεως τῶν ἐνδιαφερομένων καταδίκη τῶν ὡς νεστοριανῶν χαρακτηρισθέντων Φλαβιανοῦ καὶ τῶν ἐπισκόπων τῆς ἐνδημούσης τῶν δικασάντων τὸν Εὐτυχῆ, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπεβλήθη καὶ οἱ ἐν τούτῳ συνεκρίθησαν τοῦ Διόσκορου προουτέροντο γ' ἀπολοιοθήσωσιν αὐτῷ, εἰς ὃν ἡ αὐτὴ οὐ μόνον παρεῖχε τὴν ἀπεριόριστον διεύθυνσιν τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν, ἀλλ' ἀνεκέρυττον αὐτὸν ὀρθόδοξότατον.

34. **Τὰ Πρακτικὰ τῆς Συνόδου.** Ταῦτα ἐξηγμένα ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Οἰκουμενικῆς Συνόδου τοῦ 451, ἐνθα ἀνε-

1. Mansi vic. 597—600 = Schwartz II, I, I p. 73·74.

2. Mansi αὐτ. c. 600 = Schwartz p. 74.

3. Mansi αὐτ. c. 601 = Schwartz αὐτόθι.

γνώσθησαν ἐξ ἐπισήμου ἀπογράφου, ὑποβληθέντος εἰς τὸν Βασιλέα μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, περὶ τὰ τέλη αὐγούστου 449, ἀπεδείχθησαν ὅτι εἶνε συντεταγμένα ὑπὸ τοῦ Διοσκόρου καὶ τῶν συνεργατῶν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ βάσει σημειωμάτων μόνων τῶν νοταρίων τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, ἀπαγορευθέντος εἰς τοὺς γραμματεῖς τῶν ἄλλων συνόδων νὰ γράφωσι πρακτικά, ὡς τοῦτο ἦτο συνήθεια. Κατὰ τὴν σαφῆ δήλωσιν τοῦ ἐπισκόπου Ἐφέσου Στεφάνου ἐν Χαλκηδόνι, ἐγὼ οἱ νοτάριοι αὐτοῦ Ἰουλιανός, ὁ εἶτα γενόμενος ἐπ. Λεβέδου, καὶ ὁ διάκονος Κρίσπῖνος ἔγραφον δι' αὐτὸν πρακτικά κατὰ τὴν α' συνεδρίαν τῆς 8 Αὐγούστου, «ἦλθον οἱ νοτάριοι τοῦ εὐλ. ἐπ. Διοσκόρου καὶ ἀπήλειψαν αὐτῶν τὰς δέλτους καὶ τοὺς δακτύλους αὐτῶν παρά τι ἔκλασαν, θέλοντες λαβεῖν καὶ τὰ καλαμάρια αὐτῶν, καὶ οὐδὲ ἀντίγραφα ἔλαβον (ἐγὼ) τῶν ὑπομνημάτων, οὔτε οἶδα ἔκτοτε τί ἐγένετο» καὶ ὅτι «εἰς ἄγραφον ὑπέγραψαν χάρτην», διότι «ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἐν ἣ ἡ καθαιρέσις γέγονεν εὐθύς καὶ ἡ ὑπογραφή ἐγένετο», τοῦτο δ' ἐπεβεβαίωσαν καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Ἐφέσῳ συνόδων¹. Οὕτω τὰ μὲν πρακτικά ἐγράφησαν ὑπὸ ἀνθρώπων τοῦ Διοσκόρου καὶ τῶν ὁμοφρόνων αὐτῷ συνόδων καὶ συνεπληροῦντο ἔπειτα κατὰ τὰς ὑποδείξεις τοῦ προεδρείου², ἡ δὲ πράξις τῆς καθαιρέσεως τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Δορυλαίου Εὐσεβίου ὑπεγράφη ἐπὶ τόπου αὐθωρεῖ ἐπὶ ἀγράφου χάρτου, ἐφ' οὗ ἔπειτα καὶ κατ' ἰδίαν διευτυπώθη ἡ πράξις, συνεπληρώθη δὲ τὸ πρακτικὸν τῆς α' συνεδρίας διὰ δηλώσεων ἢ ἐπιφωνήσεων, οὐδέποτε γενομένων, ὡς π. χ. «τῷ μεγάλῳ φύλακι τῆς πίστεως Διοσκῶ τῷ ἀρχιεπισκόπῳ.. τῷ φύλακι τῶν κανόνων' διὰ σοῦ ζῶσιν οἱ πατέρες, τῷ φύλακι τῆς πίστεως»³. παράλειπονται λεπτομέρειαι τινεὶ ἐκ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐξετάσεως τοῦ Εὐτυχοῦς, ὡς ὅτι ὠμολόγησεν ὅτι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ δὲν ἦτο ἐξ οὐρανοῦ, ἀλλ' ἐρωτηθεὶς ὑπὸ συνόδων «πόθεν οὖν; εἶπε» ἠρνήθη νὰ ἀποκρίνηται, ὡς καὶ ὅτε ἠρωτήθη περὶ τοῦ τρόπου τῆς σαρκώσεως «εἰ κατὰ πρόσληψιν σαρκὸς

1. Mansi VI c. 624-625=Schwartz p. 87. Εἰς τὴν δὴλωσιν τοῦ Κλαυδιουπόλεως ὅτι ὁ Διόσκορος «ἐκβαλὼν τοὺς πάντων νοταρίους, τοὺς ἑαυτοῦ ἐποίησε γράφειν» ὁ Ἰουβενάλιος καὶ ὁ Θαλάσιος εἶπον ὅτι οἱ νοτάριοι αὐτῶν ὡς καὶ ὁ τοῦ Κορίνθου ἔγραφον Πρακτικά.

2. Ἐν Χαλκηδόνι ὁ Εὐσεβίος ἐν τῷ κατὰ Διοσκόρου λιβέλλῳ ἔγραψεν «ἀναγινωσκομένων τῶν παρ' αὐτοῦ καθ' ἡμῶν γενομένων ὑπομνημάτων» Πρακτ. Mansi VI c. 584—585=Schwartz p. 66.

3. Ταῦτα διέφρευσεν ἐν Χαλκηδόνι ὁ Κλαυδιουπόλεως. Mansi VI c. 628=Schwartz p. 89.

οἶδε τὸν Θεὸν Λόγον γενόμενον ἄνθρωπον» αὐτὸς μὲν δὲν ἀπεκρίθη, διέταξαν ἕμως οἱ περὶ τὸν Διόσκορον «ἀπεριεργον ἑᾶσαι τοῦτο» καὶ ἀπέρριψαν τὴν πρότασιν τῶν τοῦτο ἐρωτησάντων ¹. Ἐλλείπει ὅλον τὸ ἐπεισόδιον τὸ δημιουργηθὲν περὶ τὴν γνώμην τοῦ Σελευκείας Βασιλείου ἐν τῇ Ἐνδημούσῃ Συνόδῳ, ἀναγνωσθεῖσαν ἐν Ἐφέσῳ καὶ προκαλέσασαν θύελλαν ἀγανακτήσεως κατ' αὐτοῦ, ἀναγκασθέντος τέλος νὰ δηλώσῃ ὅτι κακῶς διευτώθη καὶ τροποποιήσαντος αὐτὴν οὕτως, ὥστε νὰ γίνῃ δεκτὴ νῦν ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Διόσκορον ². Τὰ τῆς μὴ ἀναγνώσεως τῆς πρὸς τὴν Σύνοδον ἐπιστολῆς τοῦ Λέοντος ἀτελῶς ἀναγράφονται ἐνῶ ἐν Χαλκηδόνι ἐβεβαιώθη ἀναντιρρήτως ὅτι ὁ Διόσκορος ἐπὶ τῇ ἐπανελημμένῃ ἀπαιτήσῃ τοῦ λεγάτου Ἰουλίου ἐπτάκις μεθ' ὄρκου ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ἐπιδοθεῖσα ἐπιστολὴ ἀνυπερθέτως θ' ἀναγνωσθῆ, ἀλλὰ παρὰ πάντα ταῦτα ἀπεισιωπήθη ³. Εὐνόητον εἶνε ὅτι παραλείπονται ἦτε παρουσία τῶν πολυπληθῶν ἀκλήτων μοναχῶν καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν παραβολάνων τοῦ Διοσκόρου καὶ τῶν ἐνόπλων στρατιωτῶν τοῦ Ἐλπίδιου ἀσκηθεῖσα βία κατὰ τῶν δισταμένων τὰς γνώμας καὶ τῶν καταδικασθέντων ἐπισκόπων. Ἐκ τῶν εἰρημένων φανερὸν γίνεται ὅτι τὰ φερόμενα πρακτικὰ τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου τοῦ 449, ὡς μονομερῶς συντεταγμένα ὑπὸ τοῦ ἀπολυταρχικῶς διευθύναντος τὰς ἐργασίας αὐτῆς Διοσκόρου καὶ ἀποβλέποντα εἰς τὴν δικαίωσιν τῆς αὐθαιρεσίας αὐτοῦ, καὶ ἀτελεῖ εἶνε καὶ ἀνάξια πλήρους πίστεως, ἀν μὴ διωρθοῦντο καὶ συνεπληροῦντο κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς Συνόδου ταύτης μετὰ δύο ἔτη ἐν Χαλκηδόνι ὑπ' αὐτῶν τῶν μετασχόντων τῆς Ἀηστρικῆς ἐκείνης Συνόδου ἐπισκόπων καὶ δὴ τινῶν τῶν πρωταγωνιστησάντων εἰς τὴν βίαν καὶ ὑπογραψάντων τὰς γενομένας νοθείας ⁴α. Πλὴν ὁμως τούτων τῶν Πρακτικῶν πρὸ πεντηκονταετίας περίπου ἀνευρέθησαν ἐν Συριακῇ γλώσσῃ ἐκ χειρογράφου τοῦ 535 ⁵β καὶ ἔξεδόθησαν μετὰ ἀγγλικῆς ⁴, Γαλλικῆς ⁵ καὶ Γερμανικῆς ⁶ μεταφράσεως πρακτικὰ τῆς Συ-

1. Mansi VI c. 636 ὁλόως τοῦ Σελευκείας Βασιλείου ἐν Χαλκηδόνι.

2. Mansi VI c. 637.

3. Mansi VI c. 616.

3α. Μετὰ τὴν πλήρη σφαλάτων ἔκδοσιν τῆς συλλογῆς Mansi ἐν c. VI καὶ VII ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Δ' Οἰκ. Συνόδου, χωριστὰ καὶ ἐν μέρει κριτικῶς ἐπεξεργασμένον τὸ ἑλληνικὸν κείμενον ἐξέδωκεν ὁ Ed. Schwartz ἐν Conciliorum Oecumenicorum etc. I. I p. I.

3β. Ἀποκειμένου ἐν τῷ Βρετανικῷ Μουσείῳ κώδ. Add. 12156 f. 51β-58β.

4. F. Perry : The second Synod of Ephesus, Dartford, 1881.

5. Abbé Martin : Actes du Brigandage d' Ephèse. Amiens 1874.

6. G. Hoffmann : Verhandlungen d. Kirchenversammlung am 22

νόδου ταύτης, σταχυολογηθέντα, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε, ἐκ τῶν κατὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου ἔργων τοῦ Ἀλεξανδρείας Τιμοθέου τοῦ Αἰλούρου. Σκοπὸς αὐτῶν εἶνε ἡ ἀπολογία τῶν ἐν Ἐφέσῳ πεπραγμένων διὰ τοῦτο ἄρχονται ἀπὸ τῶν πράξεων τῆς β' συνεδρίας τῆς 20 ἢ 21 αὐγούστου, παραλείποντα τὰ δραματικά γεγονότα τῆς 8ης αὐγούστου τῆς α' συνεδρίας. Περιέχουσιν ὅμως πολλὰς λεπτομερείας, μὴ ἀπαντώνσας εἰς τὰ ἐπίσημα ἑλληνικὰ πρακτικά, μαρτυρουμένας ὅμως ἐξ ἄλλων πηγῶν.

35. Πηγαὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Συνόδου τοῦ 449 ἐν Ἐφέσῳ.

Πλὴν τῶν πρακτικῶν, πρὸς πλήρη ἔκθεσιν τῶν γενομένων ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ καὶ ἀποκατάστασιν τῆς περὶ αὐτῆς ἀληθείας εἶνε ὅλως φυσικὸν νὰ προσφύγωμεν καὶ εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τῶν συγχρόνων τότε καὶ οὕτως ἢ ἄλλως μετασχόντων τῆς περὶ τὴν Σύνοδον ταύτην κινήσεως ἀνδρῶν, ὡς τοῦ πάπα Λέοντος τοῦ α', Θεοδορητοῦ, τῶν αὐτοκρατόρων Θεοδοσίου β', Οὐαλεντινιανοῦ γ', Πουλχερίας, Μαρκιανοῦ, Εὐδοξίας, Πλακιδίας - Γάλλας, τοῦ λεγάτου καὶ μέλλοντος πάπα Ἰλάρου, τοῦ Φλαβιανοῦ Π.Κ., τοῦ ἐπ. Δορυλαίου Εὐσεβίου καὶ εἴ τινος ἄλλου. Εἰς τὰς ἐπιστολάς τοῦ πάπα Λέοντος¹, πλὴν τῶν περὶ αὐτοῦ ἢ παρ' αὐτοῦ πληροφοριῶν καὶ κρίσεων περὶ προσώπων καὶ πραγμάτων, εὐρίσκομεν καὶ πλήρη ἢ κατ' ἀποσπάσματα κείμενα ἀνδρῶν, μεθ' ὧν ὁ Λέων εἶχεν ἀλληλογραφίαν. Ἡ οὐχὶ μονομερής, διὰ μόνα τὰ ἀνατολικά πράγματα τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἡ τῆς ὅλης ἀλληλογραφίας καὶ τῆς ἄλλης λογοτεχνικῆς παραγωγῆς τοῦ Λέοντος ἔρευνα (λόγοι, ἐρμηνεῖαι τῆς Γραφῆς, διμιλίαι, διατάγματα) ἐπιχεῖ πληρέστερον φῶς εἰς τὴν ἐν τῇ Ληστροικῇ καὶ τῇ Δ' Οἰκ. Συνόδῳ στάσιν αὐτοῦ. Τοῦ Θεοδορητοῦ, τοῦ μεγάλου τούτου καὶ ἀπαραμίλλου ἐκπροσώπου τῆς ἑλληνικῆς θεολογικῆς σκέψεως καὶ ἰδεώδους ἐκκλησιαστικοῦ παράγοντος τοῦ Ε' αἰῶνος, τὰ συγγράμματα καὶ μάλιστα ἡ

August 449, aus einer syrischen Handschrift. [von Jahre DXXXV, übersetzt. Kiel 1873].

1. Τὰς ἐπιστολάς τοῦ Λέοντος ἐξέδωκεν ὁ Paschasinus Quesnel μετὰ πολλῶν ἱστορικοκριτικῶν μελετῶν, ἐν Παρισίοις τῷ 1675· διὰ τὸν ἄκρον γαλλικανισμόν αὐτοῦ, τὸ ἄριστον τοῦτο ἔργον ἐτέθη τῷ 1682 εἰς τὸ Index, ἀλλὰ τῷ 1753—1757 διαταγῇ τοῦ πάπα Βενεδίκτου ιδ' ἐξεδόθη πάλιν ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Ballerini ἐν Βενετίᾳ μετὰ διορθωτικῶν σημειώσεων. Ἡ νέα αὕτη ἔκδοσις ἀνετυπώθη ὑπὸ τῶν νεωτέρων κατολικῶν (Migne, Mansi κτλ.) καὶ χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῶν ἱστορικῶν τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, εἰ καὶ νεώτεροι κριτικαὶ ἐργασίαι ἀπέδειξαν πολλαχοῦ νοθεῖαν τῶν κειμένων πλουσιωτάτην.

ἀλληλογραφία εἶνε ἀνεκτίμητον ὕλικόν διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἀληθείας περὶ τοῦ κατὰ τὰ μέσα τοῦ ε' αἰῶνος σκληροῦ ἀγῶνος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν Μονοφυσισμόν· ὁ Θεοδώρητος εἶνε ὁ Ἀθανάσιος τοῦ αἰῶνος ἐκείνου¹. Τὰ διατάγματα τῶν αὐτοκρατόρων καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Ἰλαρίου, τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Δορυλαίου Εὐσεβίου, περιληφθεῖσα εἰς τοὺς νομικοὺς κώδικας ἢ τὰς συγγρόνας τότε ἀπαρτισθείσας Συλλογὰς τῶν Συνοδικῶν ὑπομνημάτων² παραλαμβάνονται ἔκτοτε εἰς τὰς ἐκδόσεις τῶν Πρακτικῶν τῶν Συνόδων καὶ τῶν πατρολογικῶν Συλλογῶν, ὑπέστησαν ὁμως πολλὰς τοῦ κειμένου ἀλλοιώσεις καὶ χορῆζουσι διὰ τοῦτο κριτικῆς ἐπανορθώσεως εἴτε ἐν τῷ πρωτοτύπῳ κειμένῳ—ἐλληνικῷ ἢ λατινικῷ, εἴτε καὶ ἐν τῇ ἕξ ἑκατέρας τῶν γλωσσῶν τούτων μεταφράσει³. Εἰς τὰς πηγὰς διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Συνόδου ταύτης πρέπει νὰ καταριθμήσωμεν ἐπίσης τὸ ἔργον τοῦ Liberatus: Breviarium ἢ Breviculum Historiae Eutychianistarum τοῦ ε'. αἰῶνος⁴, περιληφθὲν εἰς τὸ τοῦ Facundus: Pro defensione Trimum Capitulorum, τοῦ στ'. αἰῶνος⁵, τὸν Μάριον Μερκάτωρα, τὸν ἄσπουνδον τοῦτον ἐχθρὸν τοῦ Νεστορίου καὶ πάντων τῶν φίλων τούτου, μάλιστα δὲ τοῦ Θεοδώρητου⁶ καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸν Νεστόριον αὐτόν, ὅστις ἐν τῇ ἀπομεμακρυσμένη ἔξορίᾳ αὐτοῦ, εὐρισκόμενος εἰς συνεχῆ ἐπικοινωνίαν πρὸς τοὺς φίλους του ἔγραψεν ἀπολογίαν ἑαυτοῦ κατὰ τοῦ Κυ-

1. Ἡ παρὰ Migne P Gr. t. 81—84 ἔκδοσις τῶν συγγραμμάτων τοῦ Θεοδώρητου καὶ δὴ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ (t. 83), παρ' ὅλας τὰς ἑλλείψεις τῆς Συλλογῆς τοῦ Migne, εἶνε προτιμότερα τῆς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῶν Συνόδων τοῦ Mansi.

2. Ἡδὴ ὁ Λέων τῷ 453 ἐπεφόρτισε τὸν ἐν Κ/πόλει ἀποκριτάριον αὐτοῦ ἐπ. Κῶ Ἰουλιανὸν ν' ἀποτελέσῃ πλήρη Συλλογὴν τῶν Πρακτικῶν τῆς Συνόδου τοῦ 451 καὶ νὰ μεταφράσῃ αὐτὴν λατινιστί (Mansi VI c. 224), τὴν δὲ μεταφράσιν ταύτην ὁ διάκονος καὶ ἀνεπίδός τοῦ πάπα Βιγιλίου Rusticus παρέβαλε τῷ 540—550 πρὸς τὸ ἐλληνικὸν ἀπόγραφον τῆς μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων Κωνσταντινουπόλεως.

3. Πολλάκις αἱ μεταφράσεις αὗται εἶνε πολὺ μεταγενέστεραι τοῦ ιστ' ἢ ἰς' αἰῶνος, γενόμεναι εἴτε κατὰ λέξιν τηρουμένης τῆς συντακτικῆς σειρᾶς πιστότατα, εἴτε ἀνακριβῶς ἕξ ἀμελείας ἢ ἀτελοῦς γνώσεως τῆς ἐτέρας τῶν δύο γλωσσῶν. Εἶνε γνωστὴ δὲ καὶ ἡ κατὰ τὸν ἰς' αἰῶνα ἕξ ὁμολογιακῆς σκοπιμότητος διαστροφή περὶ τε τὴν μετάφρασιν καὶ τὰ πρωτότυπα τῶν ἐκτυπωμένων πολλῶν κειμένων.

4. Ἐκδεδεμένον παρὰ Migne L. t. 58 c. 928 κέξ.

5. Παρὰ Migne L. t. 67.

6. Τὴν ἔκδοσιν τῶν ἔργων αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἰησοῦτου Garnier μετὰ «γενικοῦ προλόγου» ἐπανελάβεν ὁ Migne L. t. 48 c. 1 κέξ.

οἴλου, περιλαμβάνουσαν πολυτιμότητα πληροφορίας καὶ περὶ τῶν χρόνων τῶν περὶ τὴν Ληστρικὴν σύνοδον μέχρι τοῦ ἔτους 450, ὅτε ἀπέθανεν ὁ τραγικὸς πατριάρχης. Ἡ ἀπολογία αὕτη ἐξεδόθη ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἡρακλείδου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ περιεσώθη ἐν συριακῇ μεταφράσει, ἐξ ἧς ἐγένετο καὶ ἐξεδόθη γαλλικὴ μετάφρασις¹.

36. Ἡ ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδος τῷ 449. Κατὰ τὸ βασιλικὸν διάταγμα τῆς 30 Μαρτίου οἱ σύεδροι ἔπρεπε νὰ εὐρίσκωνται ἐν Ἐφέσῳ πρὸς ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου, τὴν 1 Αὐγούστου². Δι' ἀγνώστους αἰτίας ἢ ἔναρξις ἀνεβλήθη μέχρι τῆς 8 τοῦ μηνός, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διὰ τὴν βραδύτητα τῆς παπικῆς ἀντιπροσωπείας ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας καθ' ὅδον καὶ τοῦ θανάτου ἐν Δήλῳ τοῦ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς πρεσβυτέρου Ρενάτου³. Οἱ λεγᾶτοι καταπλεύσαντες εἰς Ἐφεσον, κοιμιστὰ ἐπιστολῶν πρὸς τε τοὺς βασιλεῖς, τὴν Σύνοδον καὶ τὸν Φλαβιανόν, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς των ἐπέσυραν καθ' ἑαυτῶν τὴν ἐχθρότητα τῶν περὶ τὸν Διόσκορον, διότι ἐπεκοινώνησαν πρὸς τὸν Φλαβιανόν⁴, εἰς ὃν ἐπέδωκαν τὸν «τόμον» τοῦ Λέοντος καὶ διότι ἐπεζήτησαν νὰ διαβιβάσωσι διὰ τοῦ διακόνου Ἰλάρου εἰς Κωνσταντινουπόλιν τὰς πρὸς τὸν Θεοδόσιον καὶ τὴν Πουλχερίαν ἐπιστολάς τοῦ Πάπα. Ὁ Διόσκορος ἀντίστη καὶ παρεκώλυσε τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Ἰλάρου καὶ τότε καὶ πολὺ μᾶλλον μετὰ τὴν ἀποτυχίαν νὰ παρασύρη καὶ αὐτὸν εἰς τὴν καταδίκην τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τοῦ Εὐσεβίου⁵. Εἰς Ἐφεσον συνῆλθον ὁ Φλαβιανὸς μετὰ 20 μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων, οὓς ὥριζε τὸ βασιλικὸν διάταγμα μετὰ τῆς ἐκ κληρικῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κπόλεως ἀκολουθίας του, ἔτι δὲ καὶ πολλοὶ τῶν μετασχόντων τῆς Ἐνδημούσης συνόδου τοῦ 448, τῆς καταδικασάσης τὸν Εὐτυχή. Ὁ Ἀντιοχείας Δόμνος δὲν κατώρθωσε νὰ παραλάβῃ κατὰ τὴν συμβουλήν τοῦ Θεοδωρήτου πάντας τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἰδεολογίαν αὐτοῦ ἐπισκόπους, οὕτω δ' ἀπετέλεσθη ὁμὰς ὁμοφρόνων τοῦ Φλαβιανοῦ ἐκ 42 ἐπισκόπων⁶. Ἐκ Μ. Ἀσίας παρῆσαν οἱ ἐπίσκοποι—μητροπολίται

1. Ὑπὸ τοῦ F. Nau : Le livre d' Heraclides de Damas. Paris 1910.

2. Βλ. ἄνωτ. § 32 καὶ Θεοδωρ. ἐπιστ. 11 Migne 83 c. 1184.

3. Duchesne : Histoire ancienne de l' Eglise t. III p. 413. ἄγνωστον διατὶ ὁ Duchesne καλεῖ αὐτὸν «τὸ σπουδαιότατον μέλος» τῆς παπικῆς ἀποστολῆς (αὐτόθι).

4. Δήλωσις τοῦ Εὐτυχοῦς κατὰ τῆς μεροληψίας τῶν λεγᾶτων καταλυσάντων καὶ φαγόντων παρὰ τῷ Φλαβιανῷ (Mansi VI c. 643).

5. Ἰλάρου ἐπιστ. πρὸς Πουλχερίαν Schwartz II, 1,1. p. 48—49.

6. Mansi VIc. 601—605 «135 ἡμεν οἱ πάντες, 42 ἐκελεύσθησαν σιωπῆσαι» ἐδήλωσεν ἐν Χαλκηδόνι ὁ Κλαυδιουπόλεως.

Καισαρείας, Ἀγκύρας, Σελευκείας, Ἀμασειας, Σάρδεων, Σμύρνης, Ἐφέσου καὶ ἄλλοι μετὰ τινων ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόπων· ἐκ Παλαιστίνης ὁ Ἰουβενάλιος, ὁ Βηρυτοῦ, ὁ Τύρου· ἔτι δὲ ἐξ Ἑλλάδος, Κρήτης, Μακεδονίας, Ἠλείου, Ἰλλυρικοῦ, Θράκης. Ὁ Ἀλεξανδρείας προσῆλθε μετὰ 23 αἰγυπτίων· ἦσαν ἐκ τῶν πρὸ 18 ἔτων μετασχόντων τῆς Γ' Οἰκ. Συνόδου. Ὡς καὶ τότε καὶ νῦν τὸν αἰγύπτιον ἀρχιεπίσκοπον συνώδευε πολυπληθεστάτη ἀκολουθία κληρικῶν καὶ παραβολάνων². Ἐκ Κπόλεως ἦλθε καὶ ὁ Εὐτυχής, ἀκολουθούμενος ὑπὸ πολυπληθῶν ἀδελφῶν τῆς Μονῆς του³α, ἔτι δὲ ἡ πρόσθετος στρατιωτικὴ δύναμις, περὶ ἧς ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Διόσκορον, καὶ τέλος ὁ Βασουρμάς, ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ μοναχικοῦ κόσμου τῆς Ἀνατολῆς, ἀκολουθούμενος ὑπὸ πολυπληθῶν ἀξέστων μοναχῶν—περὶ τοὺς χιλίους, ὡς ἐδηλώθη ἐν Χαλκηδόνι τῷ 451⁴—μετὰ δικαιώματος ψήφου. Τὰ στρατιωτικὰ μέτρα καὶ τὸ ἄλλο ξένον πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν σύνοδον περιβάλλον καὶ εἰς ἐπίμετρον ἢ παροχὴ πάντων τούτων τῶν ἐκτάκτων μέσων εἰς τὴν ἀπόλυτον διάθεσιν τοῦ Διοσκόρου διορισθέντος αὐθαιρέτως ὑπὸ τῆς αὐτῆς Προέδρου τῆς Συνόδου προεμήνυον οὐχὶ ἔλευθέραν τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς.

37. Τὴν 8 Αὐγούστου ἡμέραν Δευτέραν συνῆλθον τὰ μέλη τῆς Συνόδου εἰς πρώτην συνεδρίαν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, τῇ «Μαρία», ἔνθα πρὸ δεκαοκταετίας εἶχε συνέλθει καὶ ἡ Γ' Οἰκ. Σύνοδος. Καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Διοσκόρου, μετ' αὐτὸν προεδρεύοντα κατέλαβον θέσεις κατὰ σειρὰν ὁ ἐπίσκοπος Πουτεόλων Ἰούλιος, λεγάτιος τοῦ πάπα Λέοντος, ὁ Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος, ὁ Ἀντιοχείας Δόμνος καὶ πέμπτος ὁ Κπόλεως Φλαβιανός. Ὁ ὑποβιβασμὸς οὗτος τοῦ ἐπισκόπου τῆς πρωτεύουσης ἀπὸ τῆς δευτέρας εἰς τὴν πέμπτην θέσιν, παρὰ τὰ ἀπὸ τοῦ 381 καθεστῶτα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱεραρχίᾳ, κατέπληξε τοὺς πάντας

1. Ὁ Θεσσαλονίκης Ἀναστάσιος ἀπὸν, ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τοῦ Ἡρακλείας.

2. Οὗτοι, παρὰ πάντα τὸν ἀρχικὸν σ'οπὸν τῆς ἰδρύσεως τοῦ τάγματός των (βλ. Χρ. Παπαδοπούλου ἀρχ. Ἀθηνῶν ὁ ἄγ. Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας 1933 σ. 55 κέξ.) ἀπετέλεσαν εἶδος σωματόφυλακῆς τοῦ Ἀλεξανδρείας, ἀκολουθοῦντες αὐτὸν πανταχοῦ. Καὶ ὁ Κύριλλος κατηγορήθη τῷ 431 ὅτι παρέλαβε τοιοῦτους, ὡς ἀπολογούμενος λέγει. (ἐπιστ. 28=Migne 77c. 144—145).

3α Καίπερ καθηρημένον ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου του καὶ τῆς Ἐνδημούσης Σ. τὸν Εὐτυχὴ παρὰ τοὺς κανόνας ἐδέχθη ὁ Διόσκορος εἰς κοινωνίαν. Mansi VIc. 1041—2.

3 Schwartz II, 1.1p. 117. «Βασουμάς...εἰσήγαγεν ἡμῖν χιλίους μονάζοντας».

οὐδεὶς ὅμως διεμαρτυρήθη οὐδ' αὐτός, φαίνεται, ὁ Φλαβιανός¹, ὅστις δὲν παρίστατο, ὡς που ἐλέγχθη² ὡς κατηγορούμενος· διότι κατὰ τὸ Αὐτοκρατορικὸν διάταγμα κατὰ τύπους οὐδεὶς, πολὺ δ' ὀλιγώτερον ὁ Φλαβιανὸς ἐστάλη εἰς τὴν Σύνοδον ὡς κατηγορούμενος· ἄλλως τε καὶ δὲν θὰ παρεκάθητο μετὰ τῶν λοιπῶν συνέδρων καὶ δὴ εἰς θέσιν περιβλεπτον μετὰ τῶν λοιπῶν πατριαρχῶν. Ὡς κατηγορούμενος κατὰ τύπους παρέστη κυρίως ὁ Εὐτυχῆς ὅπως ἀπολογηθῆ δι' ὅτι κατεδικάσθη ἐν Κπόλει ἀδίκως, ὡς ἐνόμιζεν. Ὁ Φλαβιανὸς κατηγορήθη μόνον μετὰ τὴν ἀθώωσιν τοῦ Εὐτυχοῦς, ὅτε καὶ μόνον, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν τῶν συνέδρων καὶ ἐν μέσῳ ζωηρᾶς διαμαρτυρίας, ἀπηγγέλη ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος Διοσκόρου κατηγορία κατ' αὐτοῦ ἐπὶ παραβάσει ὀρητῆς δῆθεν διατάξεως τῆς Γ'. Οἰκ. Συνόδου. Τῆς συνεδρίας ἀπεκλείσθη ὁ ἐπ. Δορυλαίου, τοῦ Ἑλπιδίου ἐν τούτῳ δικαιολογηθέντος ὅτι ἔξετέλει διαταγὴν τοῦ βασιλέως, τὸ δ' ἀληθὲς ἀξιώσει τοῦ Διοσκόρου, φοβηθέντος τὸν ὀρητικὸν χαρακτῆρα τοῦ Εὐσεβίου καὶ τὰ νομικὰ αὐτοῦ ἐπιχειρήματα, δι' ὧν θὰ ἀνέτρεπε τὴν αὐθαιρεσίαν καὶ τὴν προσφυγὴν εἰς τὰς δῆθεν διατάξεις τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου τοῦ 431. Ὁ Διοσκόρος παρὰ πᾶσαν τὴν ἔξαιρετικὴν «αὐθεντείαν», ἣν τῷ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς, ἔπρὸς περισσοτέραν ἀσφάλειαν δι' ἑαυτὸν καὶ ἴσως καὶ ἐπιβολὴν ἐπὶ τοὺς συνέδρους, ἀπετέλεσεν εἰδὸς τι προεδρείου ἐκ τοῦ Ἰουβενάλιου, Θαλασσίου, Εὐσεβίου Ἀγκύρας, Εὐσταθίου Βηρυτοῦ, κυρίως δὲ τῶν δύο πρώτων³. Οἱ λεγᾶτοι τοῦ πάπα παρεκάθησαν χωριστὰ ἀπ' ἀλλήλων· ὁ Ἰλαρός ἐκάθισε μετὰ τοὺς ἐπισκόπους, ὥστε ἐδυσκολεύετο ἢ καὶ ἀπεκλείετο πᾶσα πρὸς τὸν Ἰούλιον ἐπικοινωνία, ὥστε οὗτος κολακευθεὶς ὅτι ἐτιμήθη διὰ τῆς πρώτης μετὰ τὸν πρόεδρον θέσεως καὶ ἀγνοῶν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπέβη ταχέως εὐχείρωτος· τὰ δὲ λεγόμενα μετέφραζεν αὐτῷ ὁ λατινομαθὴς μητροπολίτης Λυδίας ἐπὶ

1. Ἐν τῇ μετὰ τὴν καθάραισιν αὐτοῦ ἐκκλήσει πρὸς τὸν Λέοντα καὶ τοὺς δυτικούς—ἀν καὶ δὲν φαίνεται γνήσιον τὸ δημοσιευθὲν ἀπὸ τοῦ 1874 λατινικὸν κείμενον αὐτῆς (βλ. κατωτέρω)—ὁ Φλαβιανὸς διαμαρτυρεται ὅτι καὶ «ἀπεκίνησεν» αὐτὸν ὁ Διοσκόρος ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ «ὑπεβίβασεν» αὐτὸν εἰς κατωτέραν τῆς νομίμου θέσεως αὐτοῦ καὶ οὐχὶ ὡς που ἠρμηγνέθη «καθῆρσεν» αὐτόν· διότι περὶ καθαιρέσεως γίνεται κατωτέρω ἐν τῇ ἐκκλήσει ἴδιος λόγος.

2. Χρυσ. Παπαδοπούλου ἀρχ. Ἀθηνῶν: Αἱ ἐκκλήσεις Φλαυιανοῦ κτλ. Ἀθῆναι 1934 σ. 7.

3. Κατὰ τὴν α'. συνεδρίαν τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ὁ Διοσκόρος ἐβεβαίωσε· τοῦτο εἰπὼν «Ὅτι ἐμοὶ μόνῳ ὁ θεϊότητος ἡμῶν βασιλεὺς ἐπέτρεψε τὴν κρίσιν, ἀλλὰ καὶ τῷ. ἐπ. Ἰουβενάλιῳ καὶ τῷ. ἐπ. Θαλασσίῳ τὴν αὐθεντείαν τῆς συνόδου δέδωκεν (Mansi VI c. 601).

σκοπος Σάρδεων Φλωρέντιος¹, ἄκρος ὀπαδὸς τοῦ Κυρίλλου καὶ φίλος τοῦ Διοσκόρου². Τῆς συνεδρίας μετέσχε καὶ ὁ κόμης Ἑλπίδιος ὡς ἀνώτερος ἐπόπτης τῆς δεξαγωγῆς τῶν συνοδικῶν ἐργασιῶν, ἐκτελεστῆς δὲ τῶν ἰδιαιτέρων διαταγῶν τῆς αὐτῆς καὶ τῶν ἐκάστοτε ὑποδείξεων τοῦ Διοσκόρου³, ἀναμιγνύμενος ἐνίοτε καὶ εἰς τὰς συζητήσεις καὶ κρίσεων περὶ τῆς πορείας αὐτῶν⁴, ὡς τοῦτο ἄλλως τε δὲν ἦτο ξένον πρὸς τὴν πολιτικὴν τὴν «καισαροπαιτικὴν» Θεοδοσίου τοῦ β'.⁵ Τὸ σύνολον τῶν ἐπισκόπων τῶν μετασχόντων τῆς α'. ταύτης συνεδρίας ἦσαν 132 ἐπίσκοποι μετὰ τοῦ Βαρσουμᾶ, καὶ τοῦ διακόνου Ἰλάρου, ὧν 123 παρῆσαν αὐτοπροσώπως οἱ δὲ λοιποὶ διὰ πληρεξουσίων ἐκ τῶν παρόντων ἐπισκόπων⁶ ἢ διὰ πρεσβυτέρων⁷. Πολλοὶ τῶν ἐπισκόπων εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἰδίους γραμματεῖς (νοταρίους) γράφοντας σημειώσεις τῶν λεγομένων καὶ πραττομένων⁸. Τὴν εἰσήγησιν ἔκαμεν ὁ Ἰωάννης ὁ πρεσβύτερος καὶ πρῶτος τῶν νοταρίων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀλεξανδρείας εἰπὼν ὅτι «Ἐδοξε καὶ νῦν τοῖς εὐσεβέσι καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν βασι-

1. Mansi VI c. 624. Ὁ Φλωρέντιος ἠρμήνευεν ἐπίσης καὶ ὅσα ὁ Ἰλαρος ἔλεγε. Schwartz II, I, I p. 83.

2. Ὡς ἀποδεικνύει ἡ θερημὴ ὑπ' αὐτοῦ ἐν Χαλκηδόνι ὑπεράσπισις τοῦ Διοσκόρου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίλλου, ἴσως δὲ καὶ ἐξ ἀντιπαθείας πρὸς τὸν Φλαβιανόν, ἐπεμβάντα τῷ 448 εἰς τὰ τῆς μητροπόλεως Σάρδεων (Mansi VI, c. 653).

3. Αἱ πρὸς αὐτὸν διαταγαὶ τῆς αὐτῆς ἦσαν ῥηταί: ἐπιτήρησις αὐτοπροσώπως τῆς τάξεως, φυλάκισις παντὸς θορυβοποιοῦ, παρακολούθησις τῶν συζητήσεων, ἐπίσπευσις αὐτῶν, ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τῆς Συνόδου (Mansi VIc. 597 βλ. ἀνωτ. § 31). Ἔτι ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Αὐγούστου ἐπελθὼν μετὰ 300 στρατιωτῶν καὶ μοναχῶν τοῦ Εὐτυχοῦς κατὰ τοῦ ἐπισκοπείου ἠπέλησε τὰ ἔσχατα τὸν Ἐφέσου Στέφανον, διότι ἐφιλοξένησε τοὺς ἐλθόντας ἐκ Κρόλεως Φλαβιανόν καὶ Εὐσέβιον «τοὺς ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως» (Mansi VIc. 604).

4. Mansi αὐτ. c. 628.

5. Πρβλ. τὴν στάσιν τοῦ πατρικίου Φλωρεντίου ἐν τῇ Ἐνδημούσῃ τοῦ 448 καὶ τῶν «ἀρχόντων» ἐν Χαλκηδόνι τῷ 451.

6. Ὁ ἐκδότης τῶν Συριακῶν Πρακτικῶν καὶ ὁ μεταφράστης τοῦ Hefele dom Leclercq: Histoire des Conciles t. II p. 586 note 2 νομίζουσι ὅτι τῶν συνέδρων τινὲς ὑποπτεύσαντες τὰ τεκταινόμενα ἀπεχώρησαν ἀπὸ τῆς α'. συνεδρίας.

7. Κατὰ τὴν α' συνεδρίαν παρέστησαν 123 ἐπίσκοποι ἀντιπροσωπεύοντες 128, καὶ 4 πρεσβύτεροι ἀντιπροσωπεύοντες ἰσαριθμοὺς ἐπισκόπους, ὁ Βαρσουμᾶς καὶ ὁ διάκονος Ἰλαρος. Shwartz p. 76. 80.

8. Τοιοῦτους εἶχον ὁ Διοσκόρος, ὁ Ἰουβενάλιος, ὁ Θαλάσιος, ὁ Ἐφέσου, ὁ Κορίνθου καὶ ἄλλοι.

λεῦσι θεσπίσαι τὴν ἁγίαν ἑμῶν καὶ μεγάλην σύνοδον ἐνταῦθα συνδραμεῖν, ἐφ' ᾧ τε τὰ ἀναφεύμενα ἀσπίως περὶ τῆς ὁρθῆς ἡμῶν καὶ ἀωμότητος πίστεως ζητῆσαι καὶ ταῦτα ριζόθεν ἀνασπάσαι, ὡς ἂν μὴ ἔλκοντα καὶ ἀνθέλκοντα τῶν ἀκεραιωτάτων ἔσθ' ὅτε τινὰς τοῖς τῆς κακοπιστίας καὶ πλάνης ἐμβάλλῃ βόθροισ' τοσοῦτον αὐτοῖς εὐσεβείας μέλει καὶ τοῦ χρῆναι τηρεῖσθαι διηνεκῶς ἀρραγῆ καὶ ἀσάλευτα τὰ ἐκτεθέντα περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Θρησκείας ἡμῶν πρόφην μὲν παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων μακαριωτάτων πατέρων, βεβαιωθέντων δὲ ἔναγχος παρὰ τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει συναγερμένων, οἳ τοσοῦτον ἑαυτοῖς ὠμολόγησαν τε καὶ συνηνέχθησαν ὡς μηδὲν παντελῶς φρονῆσαι ἢ ὀρίσασθαι τὸ διάφορον»¹. Βάσιν καὶ κριτήριον τῆς ὁρθοδόξου πίστεως εἶνε τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας, ἐπικυρωθὲν καὶ ὑπὸ τῆς προτέρας ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου· πᾶσα διάφορος πρὸς αὐτὸ δογματικὴ ἔκθεσις εἶνε καταδικασίεα, ὡς περὶ τούτου διατάσσει καὶ ὁ βασιλεὺς, ὁ φρουρὸς τῆς Ὁρθοδοξίας. Περὶ τῆς Β' οἰκ. Συνόδου οὐδὲν λέγει· διὰ τοὺς Ἀλεξανδρεῖς αὕτη ἀγνοεῖται. Μετὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη τὸ προσκλητήριον πρὸς τὴν Σύνοδον γράμμα τῶν βασιλέων, τὸ ἀποσταλὲν ὁμοιότηπως πρὸς πάντας τοὺς προέδρους τῶν ἐκκλησιαστικῶν διοικήσεων². Κατὰ τοὺς βασιλεῖς, ἐπειδὴ αἴφνης «ἀνέκυψεν ἀμφιβολία τις» ὡς πρὸς τὴν τήρησιν τοῦ «καθολικοῦ καὶ ἀποστολικοῦ δόγματος», ἦτις «διαταράττει καὶ συγχεῖ τὰς τῶν ἀνθρώπων αἰσθήσεις τε καὶ ψυχὰς», ἐκλήθησαν οἱ φορεῖς τῆς ὁρθοδοξίας ἐπίσκοποι, ἵνα «ἀκριβοῦς ζητήσεως προτεθείσης» διαλυθῆ ἢ «ἢ ματαία ἀμφισβήτησις» κρατηνθῆ δὲ ἢ ὁρθόδοξος πίστις. Ἀνακοινεῖ δ' ὁ Θεοδόσιος, ἀνευ ὅμως δικαιολογίας ὅτι ἀπέκλεισε τῆς Συνόδου τὸν ἐπ. Κύρου Θεοδώρητον, ἐπαφήσας εἰς τὴν Σύνοδον τὸ δικαίωμα νὰ καλέσῃ αὐτόν, ἂν πρὸς τοῦτο ὑπάρξῃ ὁμοφωνία τῶν συνέδρων ὄλων, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἢ Σύνοδος «χωρὶς αὐτοῦ συνελθούσα» νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν. Οὕτω περιφανῶς προεδίδετο ὁ ἀπὸ τοῦ μεγάλου θεολόγου φόβος τῶν δημιουργῶν τῆς Συνόδου.

38. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ κλητηρίου γράμματος, ὁ μὲν πρῶτος λεγαῖτος τοῦ πάπα Ἰουλίος ἐπεβεβαίωσε ὅτι καὶ ὁ Λέων πανομοιότυπον ἔλαβε προσκλητήριον, ὁ δὲ διάκονος Ἰλαρος, ὡς προσωπικῶς τοῦ πάπα λεγαῖτος προσέθηκεν ὅτι «ὁ ἐνδοξότατος καὶ χριστιανικώτατος βασιλεὺς, σχέσει τῇ περὶ τὴν ὁρθοδοξίαν καὶ διαθέσει, τὸν μακαριώτατον ἐπίσκοπον ἡμῶν Λέοντα, τὸν τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας, ἵνα τούτῳ τῷ προσ-

1. Schwartz II, 1,1 p. 82.

2. Mansi VIc. 588 καὶ Schwartz II, 1,1 p. 68—69. Βλ. αὐτὸ ἀνωτ. § 32.

κυνητῶ καὶ ἀγίῳ συλλόγῳ παρῆ, πέμψας προσκυνητὰ γράμματα παρακέκληκεν· τούτου τῆ εὐσεβείᾳ ἀρέσαι ἠδύνατο (ὁ Λέων δηλ.), εἰ τούτου τοῦ πράγματος ἤγειτο (=προϋπῆρχε) τι παράδειγμα. Εἰ γὰρ καὶ κρείσσον τοῦτο, ἀλλὰ κατανοεῖ ἡ ὑμετέρα ἀγιωσύνη ὡς οὔτε ἐν τῇ Νικαέων οὔτε ἐν τῇ Ἐφεσίων ἀγία συνόδῳ οὔτε ἐν ἄλλῳ τοιοῦτῳ ἀγίῳ συλλόγῳ ὁ πάπας τοῦ ἀγιωτάτου θρόνου ἐπέστη· ὅθεν τῇ συνηθείᾳ τούτου τοῦ τύπου ἀκολουθήσας ἡμᾶς ἐξαπέστειλεν ὁ αὐτὸς ἀγιώτατος, οὐκ ἀμφιβάλλον ἑαυτὸν ἐν ὑμῖν διατρίβειν ἐνταῦθα, οὐς μάλιστα ἐπίσταται πάντα ὅσα πρὸς τὴν τῆς καθολικῆς πίστεως ἀκραιότητα καὶ ὅσα πρὸς τὴν εἰς τὸν ἀγιώτατον ἀπόστολον Πέτρον εὐλάβειαν ἀνήκει πράττειν. Οὗτος τοίνυν δι' ἡμῶν πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα ἀρμόζοντα τῇ συνόδῳ τῶν ἀγίων πατέρων ἀπέστειλε γράμματα. ὅπερ ὑποδειχθέντα ἀναγνωσθῆναι προσιάζει¹». Τὸ πρῶτον νῦν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν συνόδων παρουσιάζεται ἡ δικαιολογία αὐτῆ τῆς ἐξ αὐτῶν προσωπικῆς ἀπουσίας τῶν ἐπισκόπων τῆς Ρώμης. Ἡ ἐκ καθαρῶς ἀπλῆς συμπτώσεως² ἀπουσία αὐτῆ ἐπιχειρεῖται νῦν τὰ προσλάβῃ νομικὸν χαρακτῆρα. Τὸ προηγούμενον τῆς ἐν Νικαίᾳ καὶ Ἐφέσῳ συνόδου ἐμποδίζει τὸν Λέοντα νὰ φανῆ ἀρεστός εἰς τὸν βασιλέα, ἐρχόμενος αὐτὸς εἰς τὴν Σύνοδον. Οὐδὲν ὁμως ἐμποδίζει νὰ δεχθῶμεν ὅτι οὕτως ἐδικαιολόγησε τὴν ἄρνησίν του νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Ἐφεσον ὁ Λέων μαθὼν ὅτι, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοδοσίου, τῆς Συνόδου πρόεδρος ὤρισθη ἤδη ὁ Διόσκορος. Ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὴν Πουλχερίαν τὴν ἄρνησιν νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν Σύνοδον προσωπικῶς ὁ πάπας δικαιολογεῖ ἐκ τῆς βραδείας ἀπλήψεως τοῦ κλητηρίου γράμματος, ἐξ οὗ βραχύτατος μέχρι τῆς 1ης αὐγούστου ὑπολείπεται χρόνος, καὶ ἐκ τῆς συρροῆς γεγονότων, τὰ ὅποια δυσχεραίνουν τὴν ἐκ Ρώμης ἀπομάκρυνσιν αὐτοῦ³. Ἐν τῇ δηλώσει τοῦ Ἰλάρου τονίζεται ὅτι οἱ πατέρες θὰ τηρήσωσι καὶ «θὰ πράξωσι» καὶ πᾶν ὅ,τι «ἀνήκει» δηλ. πρέπει εἰς τὴν πρὸς τὸν ἀπόστολον Πέτρον εὐλάβειαν, ἄνευ περαιτέρω σαφοῦς ἐξηγήσεως τῆς εὐλαβείας ταύτης. Ὁ παπικὸς λεγάτος ἐκ τῆς ὀλιγοήμερου ἐν Ἐφέσῳ διαμονῆς, ἐν μέσῳ τοῦ σαφῶς διαγεγραμμένου περιβάλλοντος, ἐπεξήτησε διὰ τῆς δηλώσεως

1. Schwartz II, 1,1. p. 38.

2. Οἱ πάπαι Λιβέριος (ἐν Σαρδικῇ), Ἰωάννης ὁ β', Ἀγαπητός, Βιγίλιος (ἐν ΚΠόλει ὁ Ὁρμίσδας δὲν ἐπεκαλέσθησαν τοιοῦτο προνόμιον.

3. «Duid rerum praesentium nimis incerta conditio a tantae urbis populis me abesse non sineret: et in desperationem quamdam animi tumultuantium mitterentur, si pro occasione causae ecclesiasticae viderer et sedem apostolicam velle deserere». Mansi V. c. 1306.

του νὰ δοκιμάσῃ τὸ ἔδαφος πρὸς ἐκμετάλλευσιν ὑπὲρ τῶν παπικῶν ἀξιώσεων, τὰς ὁποίας ὁ Λέων ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐπεδίωκε νὰ νομιμοποιήσῃ καὶ ἐν τῇ Δύσει καὶ ἐν Ἀνατολῇ. Τὴν πρὸς τὴν Σύνοδον ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα κατατεθείσαν διέταξεν ὁ Διόσκορος ν' ἀναγνωσθῇ· ἀλλ' ὁ εἰσηγητὴς νοτάριος εἰπὼν ὅτι θ' ἀναγνωσθῶσι πρότερον τὰ βασιλικά γράμματα, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Σύνοδον, ἀνέβαλε μετ' αὐτὰ τὴν ἀνάγνωσιν ἐκείνης. Καὶ δὴ πρῶτον, ἐντολῇ τοῦ Ἰουβενάλιου, ἀνεγνώσθη ἡ πρὸς Διόσκορον ἐπιστολὴ τοῦ βασιλέως, δι' ἧς συμπληρῶν τὴν περὶ ἀπαγορεύσεως τῷ Θεοδωρήτῳ νὰ παραστῇ εἰς τὴν Σύνοδον ἄνευ συγκαταθέσεως ταύτης, παρέχει ἀπόλυτον πληρεξουσιότητα εἰς τὸν Διόσκορον καὶ ὀρίζει τὸν κύριον σκοπὸν τῆς συνόδου, ἀπαγορεύει ὁ βασιλεὺς «πᾶσαν προσθήκην ἢ μείωσιν τῶν ἐκτεθέντων περὶ πίστεως τῶν ἁγίων ἐν Νικαίᾳ πατέρων καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Ἐφέσῳ», ἀλλ' ὑποβάλλει αὐτοὺς ὑπὸ τὴν κρίσιν τοῦ Διοσκόρου, Ἰουβενάλιου καὶ Θελασσίου καὶ παντὸς τοιοῦτου θερμοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας ἔραστοῦ καὶ ζηλωτοῦ· τῶν διαφόρως σκεπτομένων περὶ τῆς πίστεως «οὐδεμία παντελῶς παρρησία ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ» εἶνε «ἀνεκτὴ», τ. ἔ. ἀποκλείεται πᾶσα συζήτησις καὶ ὑποδεικνύεται ὡς κριτήριον τῆς ὀρθοδοξίας τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας καὶ αἱ περὶ αὐτοῦ διατάξεις τῆς ἐν Ἐφέσῳ προτέρας οἰκ. Συνόδου, ὧν ἡ ἐρμηνεία καὶ ἐφαρμογὴ ἀνατίθεται εἰς τὴν ἀναμφισβήτητον ὀρθοδοξίαν τῶν περὶ τὸν Διόσκορον¹. Μετὰ ταύτην ἀνεγνώσθη ἡ περὶ Βαρσουμᾶ τοῦ ἀρχιμανδριτοῦ ἐπιστολὴ τοῦ Θεοδοσίου πρὸς τὸν Διόσκορον, δι' ἧς ἐλετρεύετο εἰς τὸν σῦρον τοῦτον ἐγκληματιὰν νὰ μετάσχῃ τῆς συνόδου τῶν ἐπισκόπων ὡς ἐκπρόσωπος τῶν ἀρχιμανδριτῶν τῆς Ἀνατολῆς, τῶν ἀγωνιζομένων κατὰ τῶν ἐκεῖ «νεστοριανῶν ἐπισκόπων»². Πιθανῶς μετὰ τοῦτο ὁ Ἰλαρος ὑπέμνησε περὶ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Λέοντος· ἀλλ' ὁ Διόσκορος διαβεβαίωσας καὶ μετ' ὄρκου³ ὅτι πάντως θ' ἀναγνωσθῇ αὕτη, ἔδωκε τὸν λόγον εἰς τὸν κόμητα Ἐλπίδιον, ὅπως ἀνακοινώσῃται τὴν πρὸς τὴν Σύνοδον ἐπιστολὴν τοῦ βασιλέως. Ὁ κόμης μετὰ τινα σύντομον εἰσήγησιν, ἐν ἧ ἔξηγησεν ὡς σκοπὸν τῆς Συνόδου τὴν τελείαν ἐκρίζω-

1. Βλ. ἀνωτ. § 32.

2. Mansi VIc. 593 καὶ 621 καὶ 1045.

3. Mansi VIc. 610—616 Schwartz II, 1, 1 p. 83—84, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀρχιδιακόνου Ἀετίου, ἐπιβεβαιώθεισαν ὑπὸ τοῦ παρόντος ἐν Ἐφέσῳ ἐπ. Κλαυδίουπόλεως. Οἱ τρεῖς συμπρόεδροι ἐπέρριψαν ἐπ' ἀλλήλους ἐν Χαλκηδόνι, τὴν εὐθύνην τῆς μὴ ἀναγνώσεως τῆς παπικῆς ἐπιστολῆς καὶ ἐπὶ τὸν εἰσηγητὴν—νοτάριον. Mansi VIc. 617=Schwartz p. 84—85.

σιν τοῦ Νεστοριανισμοῦ καὶ τῶν καθ' οἷον δήποτε τρόπον ἀσπαζομένων αὐτόν, ἀπειλήσας ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως τὰ μέγιστα τοὺς μέλλοντας νὰ κρίνωσιν ἄλλως ἢ ὡς θέλει ἐκείνος¹ ἀνέγνω τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν τοῦ Θεοδοσίου, δι' ἧς εἰς αὐτὸν καὶ τὸν τριβούνον καὶ νοτάριον Εὐλόγιον ἀνετίθετο ἡ ἐπιστασία τῆς Συνόδου, ἐν ἧ ἂν τινα ἴδωσι «ταραχαῖς καὶ θορύβοις χρώμενον ἐπὶ βλάβῃ τῆς ἀγιωτάτης πίστεως, τοῦτον ἐν ἀσφαλεῖ ποιήσασθαι.. Καὶ ἐν τάξει μὲν προβῆναι τὰ τῆς ὑποθέσεως, παρεῖναι δὲ τῇ κρίσει καὶ παρασκευάσαι ταχεῖαν καὶ ἐπεσκευμένην τὴν παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου δοκιμασίαν γενέσθαι.. τῶν πρὶν δικασάντων Εὐτυχεῖ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀρχιμανδριτῇ παρόντων μὲν καὶ ἡσυχάζοντων, τάξιν δὲ δικαστῶν μὴ ἐπεχόντων, ἀλλὰ τὴν κοινὴν πάντων τῶν ἄλλων ἀγίων πατέρων περιμενόντων ψῆφον» ἐπειδὴ τὰ παρ' αὐτῶν κεκριμένα νῦν δοκιμάζεται.. Διὰ τοῦτο καὶ τὴν πολιτικὴν, διὰ τῶν πρὸς τὸν περιβλεπτον ἀνθύπατον γραφέντων, καὶ τὴν ἐν τοῖς λοιποῖς ὑμῖν στρατιωτικὴν ἀπεστείλαμεν βοήθειαν, ὥστε ὑμᾶς, πρὸς ταῖς οἰκείαις σπουδαῖς, καὶ ταύταις ὀχυρωθέντας ταῖς ἐπικουραῖς, ἀρκέσαι δυνηθῆναι πρὸς τὴν τῶν προσταχθέντων πληρωσιν, τῶν ἄλλων ἀπάντων καλῶν ἀμείνω τυγχάνουσας». Αἱ διαταγαὶ τῆς αὐτῆς ἦσαν σαφεῖς: τῆς ὑποθέσεως τοῦ καταδικασθέντος ἐν Κρόλει Εὐτυχοῦς δικαζομένης νῦν κατ' ἔφεσιν ἐν τῇ οἰκ. Συνόδῳ, οἱ πρῶην δικασταὶ αὐτοῦ ἐπίσκοποι παρόντες πρέπει νὰ «ἡσυχάζωσι» δηλ. νὰ μὴ μετέχωσι τῆς συζητήσεως μηδὲ νὰ ψηφίσωσιν, ἀλλὰ οἷονεὶ διάδικοι νὰ περιμένωσι τὴν ψῆφον, τῶν ἄλλων συνέδρων. Ὅσει ὁμως ἀνεμένετο μεγάλη τις παρὰ τῶν πρῶην τούτων δικαστῶν ταραχὴ καὶ στάσις ἐν τῇ Συνόδῳ, πλὴν τῆς ἐπιτοπίου ἀστυνομικῆς δυνάμεως, ἦν ὁ ἀνθύπατος διετάχθη νὰ δώσῃ, εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κόμιτος ἐτέθη καὶ ἰδιαιτέρα στρατιωτικὴ δύναμις, ἐκ τῆς πρωτευούσης σταλεῖσα, ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς συνοδικῆς ἀποφάσεως. Πόθεν θὰ προήρχετο ἡ ἀντίδρασις; παρὰ τῶν ὀλίγων ἁμοφρόνων τοῦ Φλαβιανοῦ καὶ τῆς Ἐνδημοσύσης ἐν ἠθωοῦτο ὁ Εὐτυχῆς, ἡ παρὰ τούτου, ἂν κατεδικάζετο; τοιαύτη δικαιολογία τῶν ἐκτάκτων προφυλακτικῶν μέσων εἶνε γελοία· διότι ἡ ἀστυνομία καὶ οἱ χίλιοι ἑταῖροι τοῦ Βαρσουμᾶ καὶ οἱ πολυπληθεῖς μοναχοὶ τῆς Μονῆς τοῦ Εὐτυχοῦς ὑπερήρουν πρὸς τοῦτο. Προφανῶς πάντα ταῦτα ἀπέβλεπον εἰς τρομοκρατίαν κατὰ τῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ὅπως μὴ διὰ τῆς γνώμης καὶ τῆς ψήφου των ἀνατρέψωσι τοὺς σκοποὺς τῆς

1. Schwartz p. «καλὸν ἦν αὐτοῖς εἰ οὐκ ἐγεννήθησαν».

2. Mansi VIc. 196—597=Schwartz αὐτ. p 72.

αὐλῆς—τὴν καθαιρέσιν τοῦ Φλαβιανοῦ. Μετὰ τοῦτο ἀνεγνώσθη τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὴν τὴν Σύνοδον¹. Δι' αὐτοῦ ἡ ἐνοχὴ τοῦ περὶ τὸν Εὐτυχῆ θορύβου καὶ τῆς ἐκ τούτου ταραχῆς ἀπάσης τῆς Ἐκκλησίας ἐπερρίπτεται ἀσυστόλως κατὰ τοῦ Φλαβιανοῦ, μὴ σεβασθέντος τὴν ἐπανελημμένως ἐκφρασθεῖσαν αὐτῷ ἐπιθυμίαν τοῦ Θεοδοσίου ὅπως ἀνασταλῆ ἢ κατὰ τοῦ Εὐτυχοῦς κίνησις καὶ παραμεινῆ σεβαστὴ καὶ ἀρκοῦσα «ἢ παραδοθεῖσα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ὀρθόδοξος πίστις, ἦν καὶ ἡ ἁγία σύνοδος ἡ ἐν Ἐφέσῳ ἐβεβαίωσε». Διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον ἐθεώρησεν ὁ βασιλεὺς νὰ συγκαλέσῃ τὴν Σύνοδον «τῶν ἀπανταχοῦ πρωτεύοντων τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν», ὡς τὸ μόνον ἀσφαλὲς κριτήριον «τῆς ζητήσεως περὶ τῆς πίστεως». Μὴ ἀρκοῦμενος ὁμως εἰς τὸν γενικὸν τοῦτον χαρακτηρισμόν, ὁ βασιλεὺς ὀρίζει μερικώτερον τὸν σκοπὸν τῆς Συνόδου, «τοὺς τὴν τοῦ ἀσεβοῦς Νεστορίου βλασφημίαν ζηλοῦντας ἢ συγκροτοῦντας ἐκ τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν ἐκβαλεῖν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν βεβαίαν καὶ ἀσάλευτον τυπῶσαι παραφυλαχθῆναι». Ἡ ἱεραρχία ἐγίνωσκεν ὅτι ἀπὸ ὅλης τριετίας ἡ ἀδελφία, παρασυρομένη ὑπὸ τοῦ Εὐτυχοῦς καὶ τῶν περὶ τὸν Θεοδοσίον προστατῶν αὐτοῦ, ἐκήρυξε πόλεμον κατὰ τῶν ἐπισκόπων τῆς Ἀνατολῆς, τῶν παραμενόντων, ἀπὸ τοῦ 433 πιστῶν εἰς τὸ δογματικὸν σύμφωνον τῶν Διαλλαγῶν, πρὸς τὸ ὅποιον ὅλως ἀντίθετα ἐδίδασκεν ὁ Εὐτυχῆς· τούτους δ' ἐχαρακτήριζεν ὡς Νεστοριανούς. Οἱ ἐν Κπόλει καταδικάσαντες Εὐτυχῆ τὸν ὀπαδὸν τοῦ Κυρίλλου, τοῦ προέδρου τῆς ἐν Ἐφέσῳ οἰκ. συνόδου τῆς καταδικασάσης τὸν Νεστόριον, εἶναι καὶ αὐτοὶ Νεστοριανοὶ καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐκβληθῶσι τῆς Ἐκκλησίας. Τίνες εἶνε οὗτοι θὰ κρίνῃ ἡ Σύνοδος. Ἡ ἐκ τῆς αὐλῆς ὑπόδειξις εἰς τοὺς συνοδικοὺς ἦτο σαφεσιάτη.

(Συνεχίζεται)

ΑΔΑΜ. Ν. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ

Sch w a r t z p. 86 «κεκνημένων τινῶν ἐν Κπόλει τὴν Σύνοδον προσέταξε γενέσθαι».